

Presentació

Enguany es pot commemorar els dos mil dos-cents vint-i-cinc anys d'ençà l'existència, comprovada històricament, d'un poble pirinenc “que s'estenia al nord per totes les conques altes tributàries del Segre i al sud fins al Prepirineu” (veure YÁÑEZ pàg. 75 de la Història d'Andorra 2006, Edicions 62), anomenat “andosinoi” per l'historiador grec POLIBI en relatar el pas d'ANNÍBAL pel Pirineu en la segona guerra púnica entre els cartaginesos i els romans entre els anys 219 – 206 a.C i concretament el pas per la vall del Segre cap a la península itàlica durant l'any 218 a.C.

Aquests “andosins” han estat identificats com els antics habitants de les valls d'Andorra (PONS 1994 i RICO 1997).

POLIBI en la seva història, traduïda al català per ARAMON i publicada per la FUNDACIÓ BERNAT METGE el 1930, ens relata en l'apartat XXXV del llibre 3: “(1) Després d'haver dut a terme els esmentats preparatius durant l'hivernada i garantit així la seguretat de l'Àfrica i d'Espanya, en ésser el dia fixat, avançà, amb noranta mil soldats d'infanteria i uns dotze mil de cavalleria. Passà el riu Ebre i sotmeté les tribus dels ilergetes, bargusis, erenosis i andosins fins als Pirineus. (2) Havent-los reduït tots, i preses algunes ciutats per assalt, amb més rapidesa àdhuc que no esperava, però també amb lluites més nombroses i fortes i gran pèrdua d'homes, deixà Hannó al comandament de tot el país deçà del riu i amo absolut dels bargusis – car en desconfiava, sobretot per llur bona amistat amb els romans.”.

Deixant al marge el perquè els andosins varen fer front als cartaginesos, si per aliances i compromís amb els romans o per simple defensa de la seva llibertat com a poble per una agressió prèvia amb el robatori del bestiar andosí i altres aliments per a proveir el rebost cartaginès prèviament al seu pas per les terres nordpirinenques, aquesta és la primera cita escrita que ens determina l'existència d'uns habitants a les nostres valls (i més enllà) amb una estructura o societat que els identifica com a poble.

Poder commemorar o recordar una efemèrides des del punt de vista social i com a col·lectiu és tant o més important que fer-ho des dels nivells institucional, econòmic o cultural.

L'existència dels andosins fa 2.225 anys en aquestes contrades posa de relleu cinc aspectes que vull ressaltar.

El primer, la seva pròpia existència que dóna sentit a que avui els andorrans, i tots els que han decidit viure en aquest territori andorrà, vulguin continuar guardant diferències respecte a altres pobles del seu entorn, no per ser més diferents sinó per aportar la seva pròpia visió del món. Un món necessitat de pluralitat, encara que sigui petita.

El segon, és que amb els nostres veïns ens relliga no només l'interès d'un futur comú globalitzat, o el present, d'intercanvi econòmic i social, sinó també el passat amb una profunda història comuna que hi és de fons i no ha deixat mai de ser-hi.

El tercer, que potser aquest ha estat, sinó el darrer, un dels darrers esdeveniments bèl·lics importants assumits per la societat que ha viscut des de fa milers d'anys en el territori andorrà, confirmant que l'opció pacifista o de no implicació o de neutralitat, usant terminologia històrica, no és incompatible amb la independència o preservació de la llibertat sinó tot el contrari.

El quart, és el desconeixement històric que tenim d'aquest poble, que ens dona identitat, i dels pocs esforços que estem fent per corregir aquest greuge envers la nostra història. Només una pàgina de les 446 que té el magnífic volum de la darrera Història d'Andorra del 2006 hi és dedicada.

El cinquè, és sense cap mena dubte l'excusa, que ens permet aquesta commemoració de poder parlar sobre la societat andorrana actual, des de tots els punts de vista. I en lògica conseqüència, s'ha escollit com a tema de la 21a diada andorrana a la universitat catalana d'estiu, per l'agost del 2008, "l'andorranitat".

I com a tema de les 14s jornades de la SAC pel novembre del 2008, "els valors de la societat andorrana".

Repensar-nos com a societat, plural i oberta al món però amb identitat pròpia, és el repte que ens planteja commemorar els 2.225 anys de l'existència, com a mínim, d'un poble que ens ha precedit conegut amb el nom d'andosins.

Cal agrair, finalment, el suport del Ministeri d'Educació i Cultura, el Comú d'Andorra la Vella, Banc Internacional i Banca Mora, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, i l'Institut d'Estudis Catalans, que ha permès fer realitat la publicació del recull de conferències 2008 juntament amb els 3s Debats de recerca. I també agrair a Montserrat Altimiras el conjunt de fotografies que acompanya el volum.

Antoni Pol i Solé

Coordinator general de les Diades, Jornades i Trobades